

Altınbaş Üniversitesi

Açık Erişim ve Kurumsal Akademik Arşiv Yönergesi

Gerekçe

Açık erişim, kamu kaynaklarıyla desteklenen araştırmalardan üretilen yayınlara erişimde standart bir yöntem olarak kabul edilmektedir. Kullanıcılar bilimsel yayınların tam metinlerine finansal, yasal ve teknik engeller olmaksızın kamuya açık İnternet aracılığıyla ücretsiz olarak erişebilmektedirler. Yayınların tam metinleri okunabilir, indirilebilir, kopyalanabilir, dağıtılabilir, yazdırılabilir, aranabilir veya bu makalelerin tam metinlerine bağlantı verilebilir, dizinlemek için taranabilir, bir yazılıma veri olarak aktarılabilir ya da her türlü yasal amaç için kullanılabilir. Bilimsel yayınların tam bir sürümü açık erişime, sınırsız dağıtımına, birlikte çalışabilirliğe ve uzun dönemli arşivlemeye olanak sağlamak için en azından bir çevrim içi arşivde depolanır.

Avrupa Komisyonu bilginin serbest dolaşımını Avrupa Araştırma Alanı'nın önceliklerinden biri olarak kabul etmektedir. Açık erişim, bilimsel bilgiye erişimde yasal, ticari ve teknolojik engelleri kaldırarak araştırma sürecini daha etkili, araştırma sonuçlarını daha görünür hale getirmektedir. Avrupa Komisyonu, 2012'de Avrupa Birliği üyesi ülkelerin ulusal açık erişim politikalarını geliştirmelerini, araştırma yapan ve destekleyen kurumların da bu doğrultuda hareket etmelerini ve geliştirilen politikaların ulusal düzeyde ve Avrupa çapında koordine edilmesini önermiştir. Dahası, 2014-2020 yıllarını kapsayan çerçeve programında (Ufuk 2020) AB fonlarıyla desteklenecek araştırmalar için açık erişim zorunlu hale getirilmiştir. ABD, İspanya ve İtalya gibi ülkelerde kamu kaynaklarıyla yapılan araştırma çıktılarına açık erişim için yasal düzenlemeler yapılmıştır. Avrupa Araştırma Üniversiteleri Birliği bilimsel yayınlara ve verilere açık erişimi desteklemektedir.

Amaç

Madde 1- (1) Altınbaş Üniversitesi mensuplarının araştırmalarının ve entelektüel ürünlerinin erişilebilirliğini, görünürlüğünü, kullanımını ve etkisini artırmak; araştırmalardan üretilen yayınları daha etkin yönetebilmek, kamu ve Altınbaş Üniversitesi tarafından doğrudan ya da dolaylı olarak desteklenen araştırmalardan üretilen yayınlara serbest erişimi desteklemek amacıyla hazırlanmıştır.

Kapsam

Madde 2- (1) Altınbaş Üniversitesi mensuplarının, Üniversitede çalıştıkları süre içinde gerçekleştirdikleri aşağıda yer verilen akademik çalışmaları kapsar.

- a) Bilimsel dergilerde yayımlanmış makaleler.
- b) Yayımlanma aşamasında olan makaleler.
- c) Yüksek lisans ve doktora tezleri.
- ç) Bildiri ve sunumlar.
- d) Seminer metinleri.

- e) Teknik notlar.
- f) Proje alışmaları.
- g) Kitaplar.
- h) Kitap içindeki bölümler.
- ı) dll çalışmalar.
- i) Patent belgeleri.
- j) Raporlar.
- k) Açık ders materyalleri.
- l) Afiş, video kaydı vb.

Dayanak

Madde 3- (1) Bu yönerge, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun 4/c,12/c ve 42/d maddelerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

Madde 4- (1) Bu yönergede adı geçen;

- a) Akademik Arşiv: Araştırmacıların, kamu kaynakları ile üretilmiş bilimsel yayınların tam metinlerine finansal, yasal ve teknik sınırlamalar olmaksızın kamuya açık İnternet aracılığıyla ücretsiz olarak erişebilmelerini,
- b) Akademik / Kurumsal Arşiv Sistemi: Altınbaş niversitesi'nin ürettiği, bilimsel çıktıların dijital ortamda toplandığı, saklandığı, indekslendiği, uzun dönem korunduğu ve dağıtımının sağlandığı hizmetler bütününü,
- c) Altınbaş Üniversitesi Mensubu: Altınbaş niversitesi akademik ve idari personelini, yüksek lisans ve doktora öğrencilerini,
- ) Arşivleme: Bir niversite mensubunun bilimsel katkı sağladığı akademik çalışmasının Altınbaş Üniversitesi Akademik / Kurumsal Arşiv Sistemi'nde depolanması sürecini,
- d) İvedi Arşivleme / Opsiyonel Erişim: Akademik çalışmaların hakem denetiminden geçmiş biçimlerinin ivedilikle Akademik / Kurumsal Arşiv sisteminde arşivlenmesi sürecini,
- e) Kişisel Arşivleme: Bir Altınbaş niversitesi mensubunun bilimsel katkı sağladığı çalışmasını Altınbaş Üniversitesi Akademik / Kurumsal Arşiv Sistemi'nde arşivlenmesini içeren süreci,
- f) Ambargo: Araştırma sonuçlarının 12 aya kadar erişime kapalı olmasını ifade eder.

g) Adres: Altınbaş Üniversitesi mensuplarının yapacakları ulusal ya da uluslararası yayınlarda aşağıdaki örneklere uygun tek biçim adres kullanmalarını ifade eder.

(1) Türkçe yayınlar için: Altınbaş Üniversitesi, Fakülte / Bölüm, Mahmutbey Dilmenler Cad. No:26 34217 Mahmutbey-Bağcılar/İstanbul

(2) Yabancı dildeki yayınlar için: Istanbul Altınbaş University, Faculty Department, TR-34217 Istanbul, Turkey

h) Resarcher ID: Thomson Reuters tarafından üretilen kişiye özel yazar numarasını ifade eder.

Temel İlkeler

Madde 5 (1)Akademik Arşivler Girişimi Üst Veri Harmanlama Protokolü standartlarına uygun bir akademik arşiv sisteminin kurulması.

(2)Altınbaş Üniversitesi bünyesinde üretilen akademik çıktıların Akademik / Kurumsal Arşiv standartlarına uygun olarak derlenmesi ve korunması.

(3)Altınbaş Üniversitesi mensuplarının hazırladıkları onaylanmış tezler, araştırma raporları, hakemli dergilerde yayımlanmış makaleleri ve kabul edilmiş ve bildiri kitabında yer alan konferans bildirileri vb. çalışmaların elektronik kopyalarının Altınbaş Üniversitesi Açık Erişim ve Kurumsal Akademik Arşiv Sistemi'nde depolanması,

(4)Ulusal ve uluslararası harmanlama sistemlerine uluslararası standartlara uygun veri sağlanması.

Yetki ve Sorumluluklar

Madde 5- (1) Altınbaş Üniversitesi mensupları yayınlarının telif haklarını kendilerinde bırakabilir ya da yayınlarına en geniş erişim hakkı sağlayacak (örneğin Creative Commons - CCBY) lisansları yayıncılara teklif edebilirler.

(2) Altınbaş Üniversitesi mensupları yayıncının izin verdiği koşullar doğrultusunda yayının ön baskı, son baskı veya yayıncı sürümünün tam metinlerini Altınbaş Üniversitesi Açık Erişim ve Kurumsal Akademik Arşiv Sistemi aracılığıyla erişime açmakla yükümlüdür. Yayınların Altınbaş Üniversitesi Akademik / Kurumsal Arşiv Sistemi'nde arşivlenmesi, hiç bir şekilde yazarların yayıncı tercihini ve yayın mecrasını sınırlamaz.

(3) Altınbaş Üniversitesi mensupları yayına kabul edilen bilimsel çalışmalarının hakemden geçmiş şeklini, en geç yayın tarihine kadar Altınbaş Üniversitesi Açık Erişim ve Kurumsal Akademik Arşiv Sistemi'nde arşivlemekle yükümlüdür. Ancak patent başvurusu yapılması düşünülen çalışmalar başvuru gerçekleştikten sonra, patent yayını ile aynı tarihte arşivlenir.

(4) Yayınların Altınbaş Üniversitesi Açık Erişim ve Kurumsal Akademik Arşiv Sistemi'nde arşivlenmesi yayının yazarı tarafından yapılır.

(5) Altınbaş Üniversitesi mensuplarının birden fazla kurumdan birden fazla yazarın iş birliği ile yaptıkları çalışmalar Altınbaş Üniversitesi Açık Erişim ve Kurumsal Akademik Arşiv Sistemi'nde arşivlenebilir.

(6) Birden fazla Altınbaş Üniversitesi mensubu tarafından gerçekleştirilmiş çok yazarlı çalışmalarda kaynağın arşivleme sorumluluğu başyazara aittir.

(7) Altınbaş Üniversitesi yüksek lisans ve doktora öğrencileri tezleri kabul edildikten sonra, en geç bir ay içerisinde Altınbaş Üniversitesi Açık Erişim ve Kurumsal Akademik Arşiv Sistemi'nde arşivlenir. Ancak patent başvurusu yapılması düşünülen çalışmalar başvuru gerçekleşikten sonra patent yayını ile aynı tarihte depolanır.

(8) Altınbaş Üniversitesi mensupları akademik çalışmalarının son sürümlerini, ambargo ve benzeri koşullar nedeniyle sınırlandırılmış veya tamamen engellenmiş olmadığı sürece, Altınbaş Üniversitesi Açık Erişim ve Kurumsal Akademik Arşiv Sistemi'nde arşivlenmesini onaylar.

(9) Altınbaş Üniversitesi Açık Erişim ve Kurumsal Akademik Arşiv Sistemi'ne bilimsel çalışmaların yüklenmesi için "**Researcher ID**" kullanılması gerekmektedir.

(10) Altınbaş Üniversitesi Açık Erişim ve Kurumsal Akademik Arşiv Sistemi'ne yüklenen eserler, Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanlığı'nın yazar, yayınevi, telif hakları incelemesi ve vereceği onayın ardından internet üzerinden erişime açılır.

(11) Altınbaş Üniversitesi Açık Erişim ve Kurumsal Akademik Arşiv Sistemi'nde yayınların depolanmasından ve bu yayınlar için erişim koşullarının tanımlanmasından (açık erişim, ambargolu açık erişim, sınırlı erişim) Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanlığı sorumludur. Yayınların Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanlığı'na bildiri ilk yazar sorumluluğundadır. Yayınların depolama sırasında ya da daha sonra mümkün olan en kısa zamanda erişime açılması şarttır.

(12) Altınbaş Üniversitesi Açık Erişim ve Kurumsal Akademik Arşiv Sistemi; sınırlı erişimli yayın yazarlarına, kullanıcılardan gelen bireysel e-baskı (electronic print) isteklerini iletir ve karşılama iznini yazara verir. İlk yazar sağlanan bibliyografik verilerin kalitesinden sorumludur.

(13) Bu yönergenin uygulanmaya başladığı tarih itibari ile Üniversitenin resmi raporlarında (Örneğin yıllık faaliyet raporları) ve öğretim elemanlarının performanslarını ölçmek ve değerlendirmek (atama, yükseltme, araştırma destek başvuruları) amacıyla kullanılan yayın listelerinde ve öz geçmişlerinde sadece, Altınbaş Üniversitesi Açık Erişim ve Kurumsal Akademik Arşiv Sisteminde olan ve yukarıdaki kurallara göre depolanan yayınlar dikkate alınır.

(14) Altınbaş Üniversitesi tüm mensuplarını;

a) Mümkünse yayınlarının telif haklarını korumaya,

b) Yayın yılına bakılmaksızın kitap, kitap bölümü, rapor, çalışma belgesi vb. tüm yayınlarını ve araştırma çıktılarını Altınbaş Üniversitesi Akademik / Kurumsal Arşiv Sistemi'nde depolamaya,

c) Yayıncıların koşulları izin verir vermez yayınlarının tam metinlerini İstanbul Altınbaş Açık Erişim ve Kurumsal Akademik Arşiv aracılığıyla erişime açmaya teşvik eder.

(15)Yayınların depolanması hiç bir şekilde yazarların yayıncı tercihini ve yayın mecrasını sınırlamaz.

(16)Altınbaş Üniversitesi mensuplarının yayınlarının tam metinlerini, nedenlerini (örneğin, patent alma, ulusal güvenlik vb. gibi) Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanlığı'na belgelemek kaydıyla bir süreliğine Altınbaş Üniversitesi aracılığıyla kurumsal akademik arşiv sisteminde erişime kısıtlayabilirler. Kısıtlama süresi bittiğinde bu yayınlar otomatik olarak erişime açılır.

Açık Erişim / Ambargo Süresi Sonunda Açık Erişim

Madde 6- (1) Altınbaş Üniversitesi, araştırmalarını “açık erişim” seçeneği ile yayımlamak isteyen mensuplarını destekler. Yazarların yayıncılarla yaptıkları anlaşmalar ve depolama seçenekleri göz önüne alındığında çalışmalara erişim, “kamuya açık erişim” ve “ambargo süresi sonunda açık erişim” olmak üzere iki başlıkta uygulanır. Ambargo süresi 12 ayı geçmemelidir.

Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanlığı

Madde 7- (1) Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanlığı, Altınbaş Üniversitesi Açık Erişim ve Kurumsal Akademik Arşiv Sistemi'nde depolanan araştırma sonuçlarının derlenmesini, düzenlenmesini ve korunmasını güvence altına alır. Akademik arşivin kurulmasından ve yönetiminden Altınbaş Üniversitesi Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanlığı sorumludur. Kaynakların verimli kullanılması açısından Üniversitenin diğer birimleri (örneğin, Bilgi Teknolojileri Daire Başkanlığı, Bilimsel Araştırmalar Birimi, Eğitim Komisyonu vb.) Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanlığı ile iş birliği yapar.

(2) Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanlığı; Altınbaş Üniversitesi mensuplarını Altınbaş Üniversitesi Açık Erişim ve Kurumsal Akademik Arşiv Sistemi'nden haberdar etmek amacıyla, bilgilendirme kılavuzları hazırlar, gerekli tanıtım ve bilgilendirme çalışmalarını yapar.

(3) Altınbaş Üniversitesi; öğretim elemanlarını kamuya açık araştırma raporlarında kanıt işlevi gören ve/veya hakemli yayınlarda referans verilen tüm araştırma veri setlerini kurumsal arşivde veya uygun başka bir açık veri arşivinde depolamak için teşvik eder.

(4) Altınbaş Üniversitesi; bilimsel yayınlara açık erişimi teşvik eder ve yayınların açık erişim dergilerde yayımlanması için destek verir. Depolamayı kolaylaştırmak, arşivin kullanımı için araştırmacıları eğitmek, telif hakları konusunda bilgi sağlamak, veri yönetim planlarını incelemek ve koruma planı geliştirmek için araştırmacılara yardımcı olur.

(5) Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanlığı; Altınbaş Üniversitesi mensuplarının Altınbaş Üniversitesi Açık Erişim ve Kurumsal Akademik Arşiv Sistemi'ne aktardıkları bilimsel çalışmaların üst verilerini Açık Arşivler Girişimi Üst Veri Harmanlama Protokolü standartlarına göre kontrol eder. Gerekli durumlarda düzeltme için Altınbaş Üniversitesi mensuplarıyla birlikte çalışılır.

(6) Açık Erişim ve Kurumsal Akademik Arşiv Sistemi çalışmasına yönelik olarak diğer üniversite ve kurumlarla yapılacak anlaşma ve iş birliği çalışmaları Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanlığı tarafından yürütülür.

Enstitü Müdürlükleri ve Bölüm Başkanlıkları

Madde 8- (1) Enstitü Müdürlükleri lisansüstü tezlerin Altınbaş Üniversitesi Açık Erişim ve Kurumsal Akademik Arşiv Sistemi'nde depolanması ve açık erişime sunulması için, tezin teslimi sırasında izin formu imzalatılarak tezin basılı ve elektronik kopyaları ile birlikte teslim alır. Enstitü Müdürlükleri imzalı form ile tezin basılı ve elektronik kopyalarını en geç iki hafta içerisinde Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanlığı'na gönderir.

(2) Bölüm başkanlıkları, öğretim elemanlarına yayınlarını Altınbaş Üniversitesi Akademik / Kurumsal Arşiv Sistemi'nde arşivlenmesi ve telif hakları doğrultusunda açık erişime sunulması için bilgilendirme yapar.

Bilgi Teknolojileri Daire Başkanlığı

Madde 9- (1) Bilgi Teknolojileri Daire Başkanlığı, Altınbaş Üniversitesi Açık Erişim ve Kurumsal Akademik Arşiv Sistemi yazılımının kurulumu, güncellenmesi, yedeklenmesi, uzun dönem korunarak saklanması, güvenliğinin sağlanması ve ulusal ve uluslararası harmanlama sistemlerine açık erişim standartlarında veri aktarılması süreçlerini takip eder.

Yayımlama ve Yararlanma Hakkı

Madde 10- (1) Altınbaş Üniversitesi Açık Erişim ve Kurumsal Akademik Arşiv Sistemi'nde bilgi kaynaklarını yayımlanma ve onlardan yararlanma hakkı aşağıda belirlenen koşullarda gerçekleştirilir:

a) Altınbaş Üniversitesi Açık Erişim ve Kurumsal Akademik Arşiv Sistemi'ndeki çalışmaların tam metinlerine serbest erişim, yazarın kararına ve yayının telif hakkı durumuna bağlıdır.

b) Herhangi bir dergide yayımlanmış veya yayımlanma kararı alınmış çalışmalar, telif hakları doğrultusunda, dergideki formatı dışında Altınbaş Üniversitesi Açık Erişim ve Kurumsal Akademik Arşiv Sistemi'nde arşivlenebilir.

c) Telif hakkı üçüncü kişi veya kurumlarda olan yayınlar, telif hakkı koşullarına göre Altınbaş Üniversitesi Açık Erişim ve Kurumsal Akademik Arşiv Sistemi'nde arşivlenir.

ç) Altınbaş Üniversitesi Açık Erişim ve Kurumsal Akademik Arşiv Sistemi'nde yer alan bilgi kaynakları kullanıldığında, kullanan kişi tarafından kaynak gösterilmesi bilimsel etik açısından zorunludur.

Akademik Arşiv Sistemi Danışma Kurulu

Madde 11- (1) Altınbaş Üniversitesi Açık Erişim ve Kurumsal Akademik Arşiv Sistemi Danışma Kurulu, Rektörün başkanlığında aşağıda belirtilen üyelerden oluşur;

a) Akademik birimlerden birer temsilci,

b) Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanı

c) Bilgi Teknolojileri Daire Başkanı

(2) Kurul, Altınbaş Üniversitesi Açık Erişim ve Kurumsal Akademik Arşiv Sistemi uygulamalarını ve politikasını ilk üç yıl içerisinde her yıl, daha sonraki dönemlerde her üç yılda bir değerlendirir.

Yürürlük

Madde 12- (1) Bu Yönerge İstanbul Altınbaş Üniversite Senatosu tarafından kabul edildiği tarihte yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 13- (1) Bu yönergeyi Altınbaş Üniversitesi Rektörü yürütür.